

Teygeler, R. (1995), Onderzoek naar *dluwang*, een javaanse tapa. In: *Nieuwsbrief Conservering en Restauratie*, no 13, p.11

Onderzoek naar *dluwang*, een javaanse tapa

Op instigatie van de Rijksuniversiteit Leiden, vakgroep TCZAO heeft het Ministerie van O & W een eenjarige subsidie afgegeven voor het onderzoeksproject '*Dluwang*'. Het project is juli 1995 afgerond. Het onderzoek richtte zich op het ontwikkelen van een materiaalkundige karakterisering en het beschrijven van cultuurhistorische aspecten van vervaardiging en gebruik. Op het Leidse Rijksherbarium kon de plantesoort vastgesteld worden. Nadere karakterisering vond plaats op de KB met behulp van isoelectrofocussing en op het CL met Dunne Laag Chromatografie. Voorts is drie maanden veldwerk verricht in Indonesië en Thailand.

Dluwang is het javaanse woord voor geklopte boombast (tapa) van de papiermoerbeiboom (*Broussonetia papyrifera* Vent.) van Java of Madura, Indonesië. In eerste instantie heeft het al voor de christelijke jaartelling als kledingsstof gediend. In de Javaanse literatuur wordt vanaf de 9e eeuw naar dit materiaal verwezen. Als schriftdrager is *dluwang* het meest vermaard. In de 17e eeuw wordt overal op Java *dluwang* gebruikt voor de Javaans-Islamitiese manuscripten. Later wordt het steeds meer vervangen door het dure geïmporteerde papier. Bij het uitbreken van WO II is het kloppen van *dluwang* overal verdwenen. De Nederlandse collectie Javaanse literatuur bevat 131 (2,6 %) handschriften op *dluwang*. Het aandeel in buitenlandse verzamelingen kan oplopen tot 13%. De etnografische verzamelingen in Nederland bezitten verschillende Javaanse (rol-)schilderingen op *dluwang*, waarvan de 6 *wayang beber* in de Leidse collectie uniek genoemd mogen worden.

Een kleine tentoonstelling over *dluwang* wordt gehouden op de Koninklijke Bibliotheek, Den Haag van 26 oktober, 1995 tot 4 januari, 1996. Een lunchpauzelezing over dit onderwerp is geplanned op 9 november, 1995 op de Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.

Inlichtingen: René Teygeler, tel. 030-322071